રાજ્યના ઓવર એક્ષપ્લોઈટેડ અને ડાર્ક કેટેગરીવાળા વિસ્તારમાં ભૂગર્ભજળ ખેંચાણ પર નિયંત્રણ મુકવા બાબત.

ગુજરાત સરકાર,
નર્મદા, જળ સંપત્તિ અને પાણી પુરવઠા વિભાગ,
ઠરાવ ક્રમાંક - જીડબલ્યુઆર-૨૦૦૩-૧૪- જ.૧
તારીખ : ૧૬/૧૨/૨૦૦૩
સચિવાલય, ગાંધીનગર.

<u>પ્ર સ્તા વ ના</u>

રાજ્યના ઉત્તર ગુજરાત, સૌરાષ્ટ્ર તથા કચ્છ વિસ્તારોમાં અનિયમિત વરસાદને કારણે તેમજ અપુરતી ભૂતળ પરની જળરાશીના કારણે ખેતી, ઉધોગ તથા પીવાના પાણી માટે ભૂગર્ભ જળનો મુખ્ય સ્રોત તરીકે ઉપયોગ કરવામાં આવે છે. આમ, આ વિસ્તારોમાં ભૂગર્ભજળ રિચાર્જ કરતાં ભૂગર્ભજળનું ખેંચાણ વધારે થવાથી ભૂગર્ભ જળની સપાટી ઝડપથી સતત ઊંડી જઈ રહી છે તેમજ ભૂગર્ભજળની ગુણવત્તા પણ બગડતી જાય છે. આ ઉપરાંત, સમુદ્ર અને કચ્છના રણકાંઠાના વિસ્તારોમાં ભૂગર્ભજળમાં સમુદ્રનું ખારૂં પાણી ભેગું થતાં આ વિસ્તારો વેરાન અને ખારાશવાળા થઈ ગયા છે.

કેન્દ્ર સરકારની માર્ગદર્શિકા પ્રમાણે સૌ પ્રથમ વર્ષ ૧૯૮૪માં ભૂગર્ભજળ સંપત્તિના અંદાજની ગણતરી કરવા માટે સચિવશ્રી, નર્મદા, જળસંપત્તિ વિભાગના અધ્યક્ષસ્થાને સમિતિની રચના કરવામાં આવી હતી. આ સમિતિએ આપેલ અહેવાલ મુજબ ભૂગર્ભજળ રિચાર્જના પ્રમાણમાં ભૂગર્ભજળનું ખેંચાણની દ્રષ્ટિએ ૫ તાલુકાઓ ઓવરએક્ષપ્લોઈટેડ કેટેગરીમાં, ૧ તાલુકો ડાર્ક કેટેગરીમાં અને ૨ તાલુકાઓ ખારાશયુક્ત ભૂગર્ભજળવાળા મળી કુલ ૮ તાલુકાઓ હતા. ત્યારપછી વર્ષ ૧૯૯૧માં સમિતિએ આપેલ અહેવાલ મુજબ ભૂગર્ભજળનું ખેંચાણ વધતાં ૨૪ તાલુકાઓ ઓવરએક્ષપ્લોઈટેડ કેટેગરીમાં, ૧૦ તાલુકાઓ ડાર્ક કેટેગરીમાં તેમજ ખારાશયક્ત ભૂગર્ભજળવાળા ૨ તાલુકાઓ મળી કુલ ૩૬ તાલુકાઓ હતા.

વર્ષ ૧૯૯૬માં સરકારશ્રી દ્વારા સચિવશ્રી (જળસંપત્તિ)ના અધ્યક્ષસ્થાને નિમવામાં આવેલ સમિતિએ વર્ષ ૧૯૯૭માં આપેલ અહેવાલ પ્રમાણે ૩૧ તાલુકાઓ ઓવરએક્ષપ્લોઈટેડ કેટેગરીમાં ૮ તાલુકાઓ ડાર્ક કેટેગરીમાં તેમજ ખારાશયુક્ત ભૂગર્ભજળવાળા ૭ તાલુકાઓ મળી કુલ ૪૬ તાલુકાઓ હતા. હાલમાં ગુજરાત જળસંપત્તિ વિકાસ નિગમ લિ.ના અભ્યાસ પ્રમાણે ૪૦ તાલુકાઓ ઓવરએક્ષપ્લોઈટેડ કેટેગરીમાં, ૧૦ તાલુકાઓ ડાર્ક કેટેગરીમાં તેમજ ખારાશયુક્ત ભૂગર્ભજળવાળા ૭ તાલુકાઓ મળી કુલ ૫૭ તાલુકાઓ છે.

(૧) ઉપર દર્શાવેલ ૪૦ ઓવરએક્ષપ્લોઈટેડ, ૧૦ ડાર્ક અને ૭ ખારાશયુક્ત ભૂગર્ભજળવાળા તાલુકાઓમાં ગુજરાત જળસંપત્તિ વિકાસ નિગમ દ્વારા તારીખ ૦૧-૦૧-૨૦૦૪થી સિંચાઈ માટેના એક પણ નવા પાતાળકૂવાના શારકામની કે નિગમ હસ્તકના કે મહેસાણા/પાટણ/ગાંધીનગર જિલ્લા પંચાયત હસ્તકના બંધ પડેલ પાતાળકૂવાઓના પુનઃશારકામની કામગીરી કરવાની રહેશે નહીં.

(૨) માજી ઉર્જામંત્રીશ્રી દ્વારા તારીખ ૧૬-૧૨-૧૯૯૭ના પત્રથી ગુજરાત વિદ્યુત બોર્ડને અપાયેલ સૂચના અનુસાર ગુજરાત જળસંપત્તિ વિકાસ નિગમના ના-વાંધા પ્રમાણપત્ર વગર નવા કૂવા/પાતાળકૂવા ઉપર વિજ-જોડાણ આપવાનું જણાવેલ, તે સૂચના રદ કરવામાં આવે છે અને હવેથી ઉપર જણાવેલ બધા જ ૪૦ ઓવરએક્ષપ્લોઈટેડ, ૧૦ ડાર્ક અને ૭ ખારાશવાળા તાલુકાઓમાં તારીખ ૦૧-૦૧-૨૦૦૪થી સિંચાઈ માટે કરવામાં આવતા ખાનગી પાતાળકૂવાઓમાં કોઈ પણ યોજનાઓ (તત્કાલ કે અન્ય યોજનાઓ) હેઠળ ગુજરાત વિદ્યુત બોર્ડ દ્વારા ગુજરાત ભૂગર્ભજળ સત્તા મંડળની પૂર્વમંજૂરી સિવાય વિજ-જોડાણ આપવાનું રહેશે નહીં. ગુજરાત ભૂગર્ભજળ સત્તા મંડળનું સરનામું નીચે પ્રમાણે છે:

ડૉ. વી.એમ.યાજ્ઞિક,
સભ્યસચિવશ્રી,
ગુજરાત ભૂગર્ભજળ સત્તા મંડળ,
-કેર ઓફ ગુજરાત જળસંપત્તિ વિકાસ નિગમ લિ.,
સેક્ટર નંબર ૧૦-એ,
ગાંધીનગર-૩૮૨ ૦
(ફોન નંબર - ૩૨૨૧૪૯૯, ૩૨૩૫૦૪૫)

(૩) રાજ્યના ઉપરોક્ત ૪૦ ઓવરએક્ષપ્લોઈટેડ, ૧૦ ડાર્ક અને ૭ ખારાશયુક્ત તાલુકાઓમાં કોઈપણ ખેડૂત કે ખેડૂત જુથ/સમુહ દ્વારા સિંચાઈ માટેના કૂવા/પાતાળકૂવાની કામગીરી હાથ ધરતા પહેલાં ગુજરાત ભૂગર્ભજળ સત્તા મંડળની તાંત્રિક રીતે પાતાળકૂવા / કૂવા થઈ શકશે કે નહીં તેની ચકાસણી કરાવી લેવી ઈચ્છનીય છે, જેથી તેમણે પાતાળકૂવા / કૂવા માટે કરેલ ખર્ચ વ્યર્થ જાય નહીં.

ગુજરાત રાજ્યના રાજ્યપાલશ્રીના હુકમથી અને તેમના નામે.

ઉપ સચિવ
નર્મદા, જળ સંપત્તિ અને પાણી પુરવઠા વિભાગ

પ્રતિ,

- માનનીય મુખ્યમંત્રીશ્રીના અગ્રસચિવશ્રી, સચિવાલય, ગાંધીનગર.
- માનનીય અધ્યક્ષશ્રીના અંગત સચિવશ્રી, ગુજરાત વિધાનસભા, ગાંધીનગર.

૧૯૧ (૩૨૮)

રજીસ્ટ્રી

આંકિક શાખા—
તા. ૨૦/૪/૨૦૧૦

G W S S Board
Registry Branch
'Jal Seva Bhavan'
Sector-10/A, Gandhinagar

POST OFFICE RAVLA 20. 4. 10 382220

भारत INDIA POSTAGE ₹ 27.00 RUPEES SC.P4558

જિલ્લા શિક્ષણ અધિકારીશ્રી

અરડાયકનો [illegible]
પરિપત્ર: અ-૪. તા:- ૯.૪.૧૦. તથા અ-૩. તા:-૩.૪.૧૦. [illegible] પત્રો.

૧ જામનગર
૨ કચ્છ-ભુજ
૩ જુનાગઢ
૪ પોરબંદર
૫ રાજકોટ
૬ ભાવનગર
૭ અમરેલી.
૮ સુરેન્દ્રનગર
૯ બનાસકાંઠા
૧૦ મહેસાણા
૧૧ પાટણ
૧૨ ગાંધીનગર
૧૩ અમદાવાદ
૧૪ સાબરકાંઠા.
૧૫ પંચમહાલ
૧૬ દાહોદ
૧૭ ખેડા.
૧૮ આણંદ
૧૯ વડોદરા
૨૦ ભરૂચ.
૨૧ નર્મદા
૨૨ સુરત
૨૩ તાપી.
૨૪ નવસારી
૨૫ વલસાડ
૨૬ ડાંગ.